

FRÅN LILLA SMEDSBOL
MURAREN OCH TIMMERMANNEN

JOHANNES OCH JOHAN

Kungsträdgården 1896 av Victor André.

Alf Gunnarson

MMXXI

INNEHÅLL

FÖRORD

LILLA SMEDSBOL PÅ KARTAN

BRITA MARIA OCH
JOHANNES LÄMNADE

STAMTAVLOR

JOHANNES ANDERSSON GRANATH

JOHANNES GRANATHS
FORTSATTA LIV I STOCKHOLM

FRANS OCH LOTTAS FÖRSTFÖDDE

FEM SYSKON FÖDDA

LILLA SMEDSBOL RUNT
SEKELSKIFTET 1800/1900

JOHANNES OCH JOSEFINA AUGUSTA
OCH DERAS FEM SÖNER

EMIL JOHAN VILHELM GRANATH

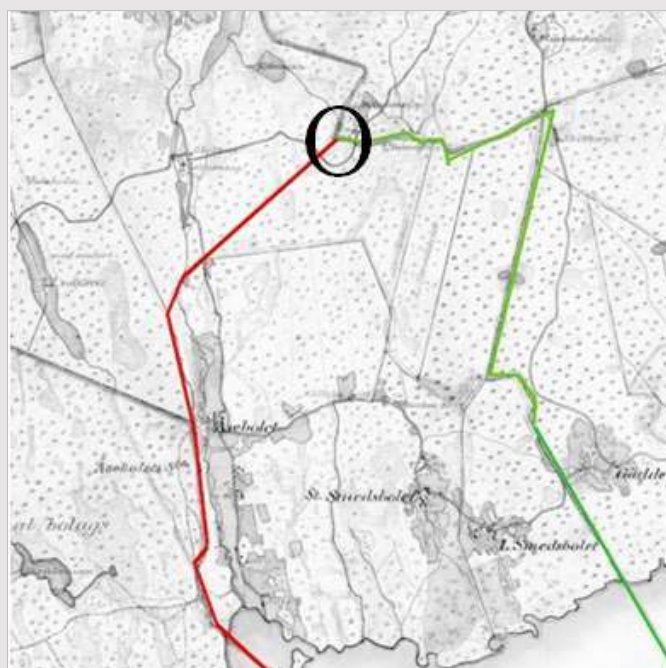
FÖRORD

Lilla Smedsbol var inte mycket mindre än Stora Smedsbol, vilket kartan på nästa sida visar (ytvidden) och det bodde i medeltal fler människor i Lilla Smedsbol än i Stora Smedsbol under artonhundratalet.

Med följande häradsekonomska karta (från omkring 1880) i blickpunkten kan jag inte låta bli att göra en reflektion: När man fastställde gränsen mellan Hova och Finnerödja socken en gång i tiden, stod lantmätarna vid punkten "o" på kartan och man var i valet och kvalet mellan två alternativ. Alternativet *gröna gränsen* valdes och man valde bort möjligheten att dra gränsen på det sätt som jag markerat med rött (det är en spekulaton, lika fattig på fakta som Falkenbergsrevyn).

Den senare gränslösningen skulle emellertid inneburet att Åsebol och Smedsbol med mellanliggande ställen hade hamnat i Finnerödja socken och detta kunde ha fått till följd att åsebolarna och smedsbolarna hade startat ett uppror vid mitten av 1900-talet, när majoriteten av kommunreformatörerna i Finnerödja ville sälja bort sin sockens gemenskap med Hova, Vadsbo och Mariestad, till förmån för en anslutning till Laxå. Personligen skulle jag tveklöst ha hejat på upprorsmakarna som förstod att värna traktens historia. Det politiska köpslående som ledde till nutidens halvnräkingska Finnerödja var ett misstag i klass med Brexit, fast i liten skala såklart.

Den före detta finfina socknen Finnerödja var värd ett bättre öde. Faktiskt.

Det finns redan en filmberättelse om Emil Granath (pastorn) och det finns tre berättelser med nära anknytning till denna nya story i www.mossebobladet.se. Rubriker och adresser framgår av bilaga.

/ Alf

LILLA SMEDSBOL PÅ KARTAN

Omkring år 1655.

Omkring år 1880.

Nutid.

BRITA MARIA OCH JOHANNES LÄMNADE

Frans Gustaf Andersson (född 1835) var yngst bland syskonen hos Anders och Stina i Lilla Smedsbol. Så här blev det med hans bröder och systrar:

Anders Peter (född 1817: Han avled år 1834.

Stina Lovisa (född 1820): Efter att ha varit piga i Åsebol en period återvände hon till hemmet och gifte sig (37 år gammal) med Jan Olofsson (39) i Åstorp år 1857.

Brita Maria (född 1823): Hon begav sig till Folkeberg i hemsöcken 1844, där hon var tjänarinna i tre år, flyttade till Leksberg 1847 och senare till Mariestad, där hon stannade resten av sitt liv. (En berättelse om henne finns i Mossebolet – se bilaga.)

Gustava Cathrina (född 1825): Hon stannade i Lilla Smedsbol hela sitt liv.

Johannes (född 1828): Han flyttade till Stockholm i mitten av 1850- talet och han kommer att få rätt mycket utrymme i denna berättelse.

Carl August (född 1831): År 1877 kom han (46) sig för att gifta sig med den mycket närboende Katharina Adamsdotter (37). De bosatte sig i hennes hem och där fick även ovan nämnda syster, Gustava Cathrina, plats.

Modern Stina Andersdotter avled 1880, efter att ha varit änka i tio år.

Stina Andersdotter	16m	1820	+	+	+	+	42	Åsebol	41	Åsebol
Anders Peter	16m	1817	+	+	+	+	10	Lilla Smedsbol	29	Lilla Smedsbol
Johannes	ibon	1828	+	+	+	+				
Carl August	ibon	1831	+	+	+	+				

Fattigdom och trångboddhet kan utläsas i husförhörboken.

JOHANNES ANDERSSON GRANATH

Han gav sig iväg till Stockholm vid mitten av 1850- talet. Där mötte han en ung dam från Visby, vid namn Anna Christina Fagerlund. I november månad, år 1857 for de till Hova och blev vigda av prosten Carlander.

Alla Contrahenterna *Johannes Granath*
och *jungfru Anna Christina Fagerlund*
i ättande till Skyldskap eller Svärgelg, Förlofning med ättre, Vår-
lösnades samtliga, laga ålder, myndig, afvång, helofillstånd samt behö-
rige vittneskåd, äro hinderlösa att trida med hvarandras i ättenskap; detta
allt värder af oss underskandade, vid ansvar efter lag, härmed öpenhändigt
föreskradt. Stockholm den 16 October 1857.
A. Söderberg *A. Larsson*
Kusken. Muraren.

Mannens	Qvinnans
Födelse-ort: <i>Hofva</i>	Födelse-ort: <i>Visby</i>
" " " " dag: <i>8 Januari 28.</i>	" " " " dag: <i>6 Dec. 1824.</i>
Inflyttade till: <i>Hofva</i>	Inflyttade till: <i>Visby</i>
" " " " dag: <i>17/10 52 (gränsl.)</i>	" " " " dag: <i>17/10 52 (gränsl.)</i>
Christendömsordning: <i>god</i>	Christendömsordning: <i>god</i>
Förel: <i>god</i>	Förel: <i>god</i>
Närvarande: <i>ordentl.</i>	Närvarande: <i>ordentl.</i>
Först af sig	Först af sig
Ätt: <i>4</i>	Ätt: <i>4</i>
Ättens ordning: <i>ingen</i>	Ättens ordning: <i>ingen</i>
Christen: <i>ingen</i>	Christen: <i>ingen</i>
Christen-besök: <i>12 d. 1852.</i>	Christen-besök: <i>12 d. 1852.</i>
Konungst: <i>17 Octogor.</i>	Konungst: <i>17 Octogor.</i>
Lösen Scandigars: <i>18.</i>	Lösen Scandigars: <i>18.</i>
Vädes af <i>Prost. i Hofva Carlander 8. 7/10 57.</i>	Vädes af <i>Prost. i Hofva Carlander 8. 7/10 57.</i>
Etteligen löse af förelöste gifte	Etteligen löse af förelöste gifte

Kusken A. Söderberg och muraren A. Larsson intygade att mannen och kvinnan var det de utgav sig för att vara – fria att gifta sig med varandra.

Anna Christina och Johannes.

Johannes bodde före giftermålet på Oxtorgsgatan 17 och hon på Blasieholmen och det var dit de flyttade efter giftermålet. Deras adress blev: Sillhovsgränd nr 4 (senare kallad Hovslagargatan).

Blasieholmen i mitten av kartan (från äldre tider).

Anna Christina var dotter till en sjöman och jag tänker att det var ju bra, om man ville flytta till fastlandet, för då kunde man kanske åka gratis. ☺

Visby.

Blasieholmen och utblick mot staden vid en tid som var historia redan på 1850- talet.

Här har Johannes och Anna Christina fått en son (1859):

14.	Emil Johan Vilhelm	1	Granath Johannes, Mån- bror, och hustru Anna Christina Sten Fagelind	No 4. Sveggsgatan	Ljellman Granath
-----	--------------------	---	--	----------------------	---------------------

Emil Johan Vilhelm Granath fick så småningom en hustru och en egen son:

Josefina och Emil med sonen Paul.

Jag återkommer till honom och hans familj på sidan 18.

Spånga kyrka och prästgård (vykort från sekelskiftet 18/ 1900).

JOHANNES GRANATHS FORTSATTA LIV I STOCKHOLM

Anna Christina, den unga modern och Johannes hustru avled i kolera (enligt muntlig tradition) och gossen Emil Johan Vilhelm Granath skickade till Johannes föräldrahem, där han växte upp som en storebror till de fyra syskonen Johan, Augusta, Emil och Karl.

Här går jag en genväg och kollar upp *My Heritage* program, där det finns en hel del fakta om Johannes andra äktenskap.

Namn	Johannes Granath	
Födelse	2 jun 1828 📍 Lilla Smedsbolet, Hova	
Giftermål	Gift med: Anna Christina Fagerlund 18 okt 1857	
Giftermål	Gift med: Josefina Augusta Granath (född Lindholm) 14 apr 1863 📍 Stockholm, Stockholm, Sweden	

Familjemedlemmar

Föräldrar	 Anders Olofsson 1785 - 1870	 Stina Olofsson (född Andersdotter Granath) 1793 - 1880
Maka	 Anna Christina Granath (född Fagerlund) 1824 - 1861	
Maka	 Josefina Augusta Granath (född Lindholm) 1838 - 1920	
Syskon	 Anders Peter Andersson 1817 - 1834	 Stina Lovisa Olofsson (född Andersdotter) 1820 - ?
	 Brita Maria Andersdotter 1823 - ?	 Gustafva Katarina Andersdotter 1825 - 1914
	 Carl August Andersson 1831 - 1911	 Frans Gustaf Andersson 1835 - 1908

Barn	 Emil Johan Willhelm Granath 1859 - 1942	 John August William Granath 1865 - ?
	 Oscar Birger Napoleon Granath 1869 - ?	 Carl Edvin Waldemar Granath 1872 - 1956
	 Erik Gustav Adolf Granath 1876 - ?	 Hilding Axel Johan Granath 1889 - 1980

Det mesta av ovanstående är bara att pricka av och konstatera att det stämmer med det jag redan skrivit. Nytt för mig är uppgifterna om Johannes Granaths andra äktenskap och de fem barnen i det giftet. Emil J. W. fick alltså fem bröder. Nog har jag sett vykort från Erik Granath i Flysta, Spånga? Jag kollar.

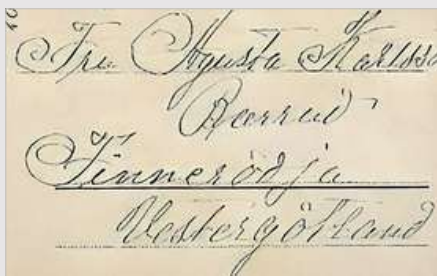

Där föll en pusselbit på plats:

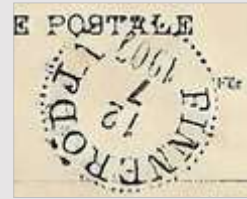
Erik Granath (28) skickade det här vykortet till sin kusin Augusta i Lilla Smedsbol på hösten 1904. Erik var jämnårig med Augusta och kanske hade de träffats eller kanske inte. Men kortet ger en fin bild av hur det såg ut vid Norra Bantorget strax efter sekelskiftet.

Vi känner igen handstilen nu. Tre år senare skrev Erik Granath till Augusta. Hon hade nu gift sig med Johan Oskar Carlsson - flyttat till Barrud – och visst hade de träffats personligen. Det ser vi på nästa sida.

Johan, Augusta och Carl i Barrud.

29.6.07

Tack lilla Augusta för all vänlighet mot oss och särskilt för edert hjärtliga mottagande. Jag gläder mig uppriktigt åt att du fått det - med en snäll och bra man. Nästa gång vägen bär ner till Västergötland för oss bliver nog Barrud ett av de första ställen vi besöka.

Men varför tala om det? Bättre då att tala om när ni kommer hit. När? Resan gick bra. Här hemma har det regnat och regnar nu så vi kan inte vara ute. I söndags var det trots regnet lustbåtar här med minst 7 inemot 800 Stockholmare – musikanter, komiker - så här var rätt roligt. Många hjärtliga hälsningar till dig, Johan och Carl från Erik.

Kusin Erik hälsade inte till Per Adolf och det förklaras av att han var i Amerika just då.

Här passar det bra att visa Augusta och hennes snälle, fine man år 1907:

De var inga ungdomar längre, mormor och morfar.
Hon var 31 och han 40.

Mera om Johannes Granaths familj på sidan 16 och följande.

Nu ska Augustas äldre bror, timmermannen Johan Adolf, få lite uppmärksamhet.

FRANS OCH LOTTAS FÖRSTFÖDDE

Johan Adolf Fransson föddes den 12 oktober 1873. Fadern Frans Gustaf Andersson (38) var född och uppvuxen i Lilla Smedsbol och modern Charlotta Sofia Olofsdotter (22) var kommen från Åsebol. Mormor och morfar - Olof Eriksson och Stina Gustafsdotter - var faddrar vid dopet.

Farfadern till den nyfödde - Anders Olofsson - var född i Udenäs socken och han hade kommit till Lilla Smedsbol (troligen tvärs över sjön) på 1810- talet och farmodern - Stina Andersdotter - var uppvuxen i Stora Smedsbol, dotter till trumslagare Anders Granat och Elicka Olofsdotter.

Johan Adolf Franssons morfars morföräldrar var trumslagare Olof Moberg och hustrun Stina Olofsdotter i Högshult och hans farmors far var trumslagare Anders Granat i Stora Smedsbol. Olof och Anders gjorde otaliga resor tillsammans i sina tjänster åt Vadsbo kompani av Skaraborgs regemente. De var med dåvarande kronprins Bernadotte och bekämpade Napoleon Bonaparte, på tysk mark, i det tidiga artonhundratalet. Det var inte många i Hova och Finnerödja socknar som kunde ståta med sådana CV: n.

Stockholm den 6/ 9 1903

Här sänder jag nya Posthuset som jag arbetat på i tre års tid nu men här syns blott 3- delen. Vi har varit i Spånga i dag. Dom mår godt och hälsar till eder. Har Kalle fått något kort från mig som jag sände tidigare?

Hjärtlig gratulation på Augusta- dagen från broder J. Granath.

Svar på Johans fråga: ja, unge (18) Kalle hade fått detta (t. h).

FEM SYSKON FÖDDA

Johan Adolf skulle med tiden få fyra syskon, två systrar och två bröder.

Augusta Charlotta föddes den 7 september 1876. Faddrar vid hennes dop: grannarna Anders Petter Granat och Gustava Adamsdotter. Frans Emil föddes den 18 augusti 1880. Faddrar vid hans dop: grannarna Karl August Andersson (*Annersa Karl*) och hustrun Katarina Adamsdotter. Emma Olivia föddes den 6 juli 1884. Hennes faddrar: samma som Frans Emil. Hon avled efter drygt två månader. Karl Teodor föddes den 16 september 1885. Hans fadder: närboende Katarina Adamsdotter.

Till åren komna föräldrar med ungdomarna Johan, Augusta, Emil och Karl.

LILLA SMEDSBOL RUNT SEKELSKIFTET 1800/ 1900

Vid sekelskiftet var föräldrarna hos Franssons i Lilla Smedsbol sextiofyra och fyrtioåttio år gamla och deras barn var mellan tjugosex och fjorton.

År 1899: Augusta gav sig av till Hovsta i Närke (vad hon nu skulle där och göra). Hon återvände till Lilla Smedsbol efter ett år.

År 1900: Emil flyttade till Storkyrkoförsamlingen i Stockholm. Han återvände till Lilla Smedsbol år 1909.

År 1902: Johan flyttade till Adolf Fredriks församling i Stockholm år 1902. Han blev stockholmare under resten av sitt liv.

SYSTER AUGUSTA I HOVSTA

Augusta Charlotta Fransson piga 16 1/2 | Hofen Wängstre 71

<i>Höft August Persson</i>	<i>63 1/2</i>	<i>Höft 23</i>
<i>Höft Anna Lindgren</i>	<i>67 1/2</i>	<i>Alby 15 1/2</i>
<i>born Anna Torsia</i>	<i>74 1/2</i>	<i>Årshamn</i>
<i>- Ester Maria</i>	<i>75 1/2</i>	<i>"</i>
<i>- Margareta</i>	<i>79 1/2</i>	<i>Höft</i>

Wängstre i Hovsta socken.

Augusta var piga där från hösten 1899 till hösten 1900. Det var en ström av tjänstefolk på gården. Det råkar finnas foton på gården och familjen Persson.

Wängstre några år efter Augustas vistelse på gården.

BROR EMIL I STOCKHOLM

Frans Emil Fransson, hufsa 20 1/2 | - Lilla Smedsbol 304 | " Stockh.

Frans Emil Fransson (20) från Lilla Smedsbol i Hova socken hängde på låset till pastorsexpeditionen i Stockholms Storkyrkoförsamling den 1 januari 1901:

1901 Januari
13 Fransson Frans Emil, hufsa 20 1/2 | Lilla Smedsbol 304 | " Stockh.

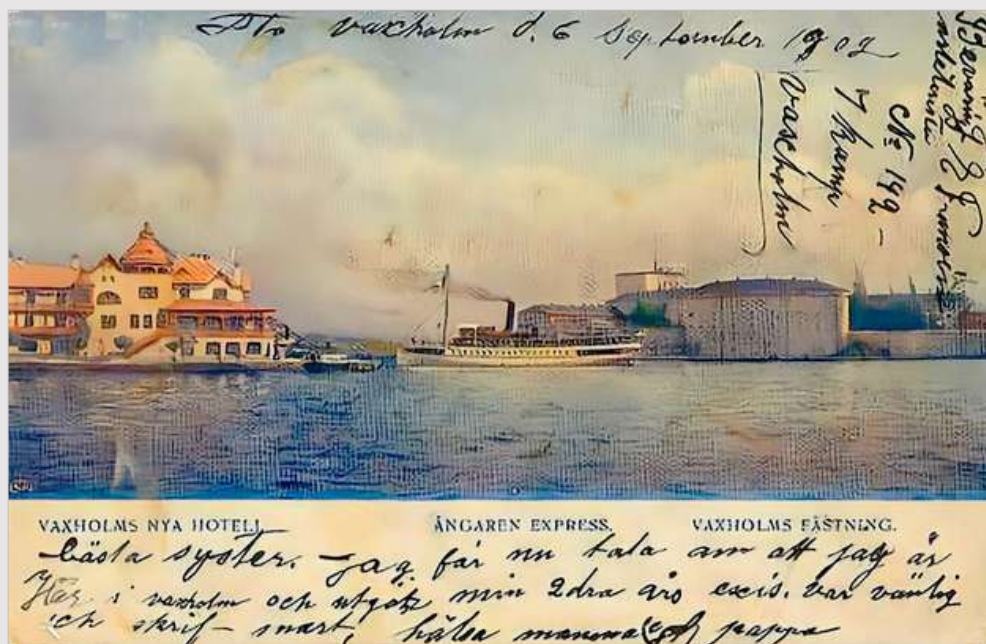
Han blev insläppt i Gamla stan och bosatte sig på Västerlånggatan 81.

Emil bodde kvar där i nästan i åtta och ett halvt år. Han torde ha haft något arbete. Vad vet jag inte. Han gjorde sin militärtjänstgöring i Vaxholm, vilket vykort här nere visar och så återvände han, vid 29 års ålder, till Lilla Smedsbol och blev hemmansägare 1911, enligt församlingsboken. Han gifte sig på hösten samma år med Ester Ottilia Olofsson från Älgårås socken.

Emil och hans familj (två söner föddes i Lilla Smedsbol) brukade fädernegården till år 1919, då de flyttade till Lilla Pjungsärad i Älgårås, varifrån hustrun kommit 1911. Emil hade nu fått tillstånd att kalla sig Franzén och hustrun och han var faktiskt kusiner.

Här är det redan nämnda vykortet till Augusta i Lilla Smedsbol:

Det skickades den 5 september 1902 från Vaxholm. Jag tror att texten är läsbar. Var vänlig och skriv snart. Ord och inga visor från lillebror.

BROR KARL I STOCKHOLM

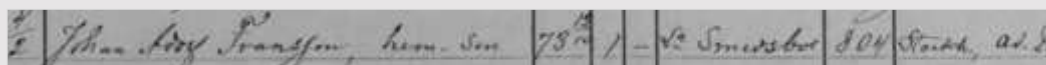
När det blev Karl Franssons tur att ligga i lumpen skedde det också i Stockholm, fast i Marieberg på Kungsholmen. Det här brevkortet skickade han därifrån till Augusta.

Den här bilden känner jag särskilt för, eftersom jag tillbringade tre månader i den där kasernen på sensommaren 1958.

Så småningom var det han som tog över barndomshemmet i Lilla Smedsbol. Till det samt Augustas och Emils vidare äventyr i hemtrakterna återkommer jag (i del två).

BROR JOHAN I STOCKHOLM

Johan flyttade formellt till Adolf Fredriks församling i Stockholm år 1902. Redan på sidan tolv såg vi emellertid att han skickade gratulationskort till Augusta i september 1903 och berättade att han arbetat på posthus- bygget vid Vasagatan i tre år. Sannolikt hade han arbetat några år i Stockholm (fram till 1902) och varit skriven i Hova socken.

Johan Granath och hans familj ska få det utrymme de förtjänar i del två av denna berättelse. Nu tillbaka till Johans farbror Johannes, muraren som visste var slevan skulle vara, om inte annat.

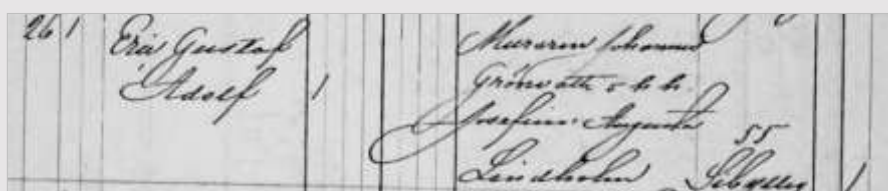
JOHANNES OCH JOSEFINA AUGUSTA OCH DERAS FEM SÖNER

Familjen bodde inne i Stockholm fram till år 1887, då de flyttade till det redan nämnda Flysta i Spånga socken.

Maka	 Josefina Augusta Granath (född Lindholm) 1838 - 1920	
Barn	 Emil Johan Wilhelm Granath 1859 - 1942	 John August William Granath 1865 - ?
	 Oscar Birger Napoleon Granath 1869 - ?	 Carl Edvin Waldemar Granath 1872 - 1956
	 Erik Gustav Adolf Granath 1876 - ?	 Hilding Axel Johan Granath 1889 - 1980

Här ser vi verkgesällen Johannes Granath, hustrun och två söner i Flysta, Spånga i december 1887. De kom från Jakobs församling och hade tidigare bott i Hedvig Eleonora (slutsats av sönerns födelseställe).

Ep. Arkivsitaten	År	Månad	Dag	Ålder	Ö	Ålder	Ö
Johannes Granath	1887	12	14	28	1	1887	174
Hv. Josefin Augustas Lindholm	1838	8	14	49	1		
Son Carl Edvin Waldemar	1872	6	14	15	1		175
Son Erik Gustaf Adolf	1876	9	14	10	1		174

Familjen bodde på Sibyllegatan 55 när Erik föddes 1876.

Mamman Josefina Augusta var från de där trakterna.

Hennes dopdokument i Hedvig Eleonoras födelsebok är magnifikt:

Fadern Anders Jansson Lindholm var opera- arbetare. Modern hette Eva Lena Pehrsson och de bodde på Greggatan 33.

Men nu (runt år 1880) bodde således familjen Granath i Spånga och där skulle Johannes och Josefina Augusta bo resten av sina liv.

Sönerna Johan August William (född 1865) och Oscar Birger Napoleon (född 1869) kanske de glömde i Stockholm. Fast de stod kanske på egna ben vid flytten till Spånga 1887. Den äldste var då 22 och den yngre 18 (om de var i livet – vilket jag inte vet).

Sladdbarnet Hilding Axel Johan (född 1889) tror jag inte på tills vidare.

Man ser i församlingsboken hur Flysta växte, från att ha varit en gård och kanske tjugo egna hem runt 1880, till en hel stadsdel med mängder av folk vid sekelskiftet. Familjen Granath bodde dock kvar i sin villa. Här har det blivit 1910- 20:

Famn		Föd.		Föd.		Föd.		Föd.	
År	År	År	År	År	År	År	År	År	År
J. Johannes Granath	J. Josefina August Lindholm	S. Erik Gustaf Berg	S. Hilding Axel Johan	S. Axel Edvard Waldemar Granath					
1865	1869	1876	1889	1889					

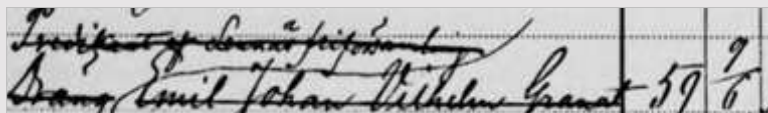
Deras villa heter Rosenborg och Hilding Axel Johan är en fosterson (af okända föräldrar) som kommit från Klara. Då tror jag på det. ☺

Johannes Granath avled i Spånga år 1917 och Josefina Augusta avled 1920 (i Hässelby).

EMIL JOHAN VILHELM GRANATH

Johannes och Anna Christinas son föddes år 1859 och skickades till Lilla Smedsbol och växte upp där. Så har den muntliga traditionen framställt saken. Därför väcker det förvåning att han formellt flyttade från Stockholm till Lilla Smedsbol först i april månad år 1875. Emil var ju då en femtonåring som gått ut folkskolan och var på väg ut i livet. Kanske vistades han i Lilla Smedsbol och var skriven i Stockholm? Jag vet inte och behöver inte veta.

Han exerceerade i Axvall 1880- 81, står det i boken och han lämnade Lilla Smedsbol i januari månad år 1886 och bosatte sig i Arboga.

Emil Johan Vilhelm Granath 59/6

Predikant i Lännäs friförsamling i Hampetorp.

Mor Birgits notering:

Pastorn i Missionsförbundet, Johan Emil Vilhelm Granath – son till Johannes och Josefina blev moderlös vid 2 års ålder. Modern dog i kolera och Emil kom till farmor och farfar i Smedsbol och växte upp där. Som barn klättrade Emil upp på Trollberget i Smedsbol och predikade så att det hördes lång väg – och han blev så småningom pastor i Missionsförbundet. De sista 40 åren var han föreståndare för missionsförsamlingen i Falun. Hustrun "Fina" och sonen Paul är med på fotot här.

Birgit besökte familjen i Falun på 1930- talet. Här med Josefina, Emil och tre döttrar.

Gunnar och Birgit hos Josefinas och Emils döttrar i Falun, Edit och Judith (1950- talet).

Jag tog det där fotot, så jag har träffat damerna. Det är ett tag sedan det också.

Jag vill påminna om att pastor Granath var muraren Johannes och Anna Christinas son.
Kanske var pastorn frimurare. Det vet jag dock ingenting om.

I del två ska det handla mycket om timmermannen Granath i Stockholm.

Mariestad den 1 april 2021

/ Alf

TIDIGARE PUBLIKATIONER
SOM KNYTER AN TILL DENNA BERÄTTELSE

EMIL GRANATH (PASTORN): <https://youtu.be/DGFIZh6-Naw>

MORMORS FAR FRANS GUSTAF ANDERSSON I LILLA SMEDSBOL:
<http://mossebladet.se/MMF%20FRANS%20ANDERSSON%20I%20LILLA%20SMEDSBOL.pdf>

BRÖDRAFOLKET I BJÖRNFALLET: GRETAS OCH GUSTAFS ÄTTLINGAR:
<http://mossebladet.se/BJORNFALLET%202.pdf>

BRITA MARIA ANDERSDOTTER FRÅN LILLA SMEDSBOL I HOVA SOCKEN
[http://mossebladet.se/faster%20maria%20\(sparad%20automatiskt\).pdf](http://mossebladet.se/faster%20maria%20(sparad%20automatiskt).pdf)

MARIAS OCH ERIKS SÖNER: TVÅ FAMILJER (MEST EN) I ÅSEBOL
<http://mossebladet.se/i.aasebol.pdf>

eller via www.mossebladet.se

En av mina favoritgator i Stockholm (Källargränd).